

ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Δύο έννοιες πού στίς μέρες μας φαινομενικά εἶναι σέ μεγάλη ἀπόσταση μεταξύ τους. Ὑπάρχουν ἀπόψεις πού τίς θεωροῦν ἀντικρουόμενες, ὅπως καί διατρανώνουν ὅτι ἐκεῖ πού ὑπάρχει ἐπιστήμη δέν χωρᾶ ἡ πίστι, ἐνῶ ἐκεῖ πού θριαμβεύει ὁ ὀρθός λόγος δέν ἐπιβιώνει ἡ μεταφυσική! Στὴν ἀντίπερα ὄχθη, πολλοὶ πιστεῦν στοῦ νόημα καί τὴν ἀθυπαρξία τῆς ὑπαρξιακῆς μεταφυσικῆς καί ἀντιμετωπίζουν ὡς πολέμιους τοὺς συνανθρώπους πού ἐπιστημονικά δέν μποροῦν παρὰ νά ἀκολουθοῦν τόν δρόμο τους πού καθοδηγεῖται μέ συνεπαγωγές τῶν νόμων καί τῶν θεωριῶν τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν. Πασιφανέστατο ὅτι σέ εὐρύτερο πλαίσιο ἰσχύουν ὅλες αὐτές οἱ ἀπόψεις μεταξύ τῶν ἀνθρώπων τῆς πίστεως καί τῶν ἐπιστημονικῶν κύκλων. Δέν θά ἀναλύσουμε διεξοδικότερα τίς ἀντιθέσεις γιὰ νά ἐξετάσουμε ἂν ὑπάρχει πιθανότητα σύγκλισης μεταξύ τῶν. Φυσικά θά λάβουμε ὑπόψη μας ὅτι οἱ δύο αὐτές έννοιες ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον ἀναλύονται ἀμφοτέρως σέ κύκλους καί κοινωνίες πού δέν κατέχουν ἢ δέν συμμερίζονται τὴν Χριστιανική Ἀποκάλυψη καί Ἀλήθεια. Δυστυχῶς ἡ εἰσήγηση θά περιορισθεῖ σέ μιά ἄκρως ὑποκειμενική, θεωρητική προσέγγιση μέ κριτήρια κατὰ τό δυνατόν ἀντικειμενικά καί ἐπιστημονική ἰχνηλάτηση ἀπό τόν ὑποφαινόμενο μέ τό ἄλλοθι ὅτι ἔχει κάποια εὐρύτητα στοῦ γνωστικοῦ ἐπιστημονικοῦ πεδίο, καθὼς ἐπίσης καί μιά γνώση γιὰ τίς μεταφυσικές ἀναζητήσεις, ἀνησυχίες τῶν ἀνθρώπων ἄλλων λαῶν, πολιτισμῶν καί κοულτούρας. Ἐάν μὴν παραλειφθεῖ γιὰ πιθανή «σύγκρουση συμφερόντων» νά προσθέσουμε ὅτι οἱ ταπεινές σκέψεις πού θά παρατεθοῦν προέρχονται ἀπό ἓνα ὑποκείμενο πού ἀνῆκει στόν χῶρο τῶν ἐπιστημῶν, καί μάλιστα στόν ἀνθρωποκεντρικό τομέα τῆς Ἰατρικῆς ἐπιστήμης, πού ἐπαίρεται γιὰ τὴν προσκόλλησή της στόν ρεαλισμό καί τὴν κρίση, ἐξαγωγή συμπερασμάτων μέ βάση τὴν ὑπαρξία δεδομένων.

Τί ἐξυπηρετεῖ, ἄραγε, ἡ ἐπιστήμη;

Εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ ἀναζήτηση πού ὀρθώνεται ἀπό τὴν ἀνθρώπινη διανόηση ἐκλύει τὴν βαθύτερη ἀνάγκη τῆς ὑπαρξῆς μας γιὰ ἐξέλιξη, αὐτοπροαγωγή, καθὼς ἐπιθυμεῖ νὰ συλλάβει ἡ ἴδια τὴν ὑπόσταση καὶ τὸν αὐτοπροσδιορισμὸς τῆς μέσα στό περιβάλλον στό ὁποῖο περικλείεται. Ὅρθά καὶ ἀναμενόμενα ὅλες οἱ γνώσεις πού προκύπτουν ἀπὸ τὶς ἐπιστῆμες βοηθοῦν, συνεργοῦν, φροντίζουν τὴν ἀνθρώπινη φύση, τὴν ἐξυπηρετοῦν καὶ τὴν ἀναβαθμίζουν. Ὡστόσο, τὸ ἀνθρώπινο εἶδος δὲν σταματᾷ ν' ἀναρωτιέται, νὰ ἀμφισβητεῖ, νὰ θέτει νέα ὄρια καὶ νὰ τὰ ξεπερνᾷ με τὴν βοήθεια τῶν ἐπιστημονικῶν πεδίων πού ἀναπτύσσει καθὼς ἐξελίσσεται.

Πιστεύω προσωπικά ὅτι αὐτὴ ἡ ἔμφυτη καὶ ἀέναν στοχαστικὴ διερεύνηση δὲν θὰ τελειώσει ὡς ὁ Σίσυφος με τὸ μαρτύριό του, ἐάν δὲν φτάσει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀναγνωρίσει τὸν ἴδιο του τὸν Δημιουργὸ μέσα ἀπὸ γεγονότα, δεδομένα καὶ πειράματα πού κατανοεῖ ὁ ἴδιος, τὰ ὁποῖα με τὴν σειρὰ τους θὰ τὸν ὀδηγήσουν ἔμπρακτα νὰ φτάσει στό λυτρωτικὸ λιμάνι. Ἄς ἀναλύσουμε, λοιπόν, τὶς πρὸ γνωστὲς καὶ πολὺτιμες θεωρίες πού ὀρισμένοι τὶς χρησιμοποίησαν στρεβλά ὥστε νὰ ἐναντιωθοῦν σέ θέματα πίστεως. Ἀξίζει ἐκ προοιμίου νὰ ξεκαθαρίσουμε ἐδῶ ὅτι ἡ παρατήρηση, τὸ πείραμα καὶ τὰ δεδομένα πού προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, ἀπὸ μόνα τους ποτέ δὲν θὰ εἶναι πολέμια καὶ δὲν θὰ ἀντιτάσσονται σέ καμμία πίστη. Εἶναι οἱ ἄνθρωποι, οἱ λογισμοὶ τους καὶ ἡ προαίρεσή τους πού στρεβλώνουν, ὑποκρύπτουν καὶ ἀπομονώνουν πράγματα κατὰ τὸ δοκοῦν ὥστε νὰ ὑποδείξουν καὶ νὰ ἀναδείξουν ἀναρμόδιους ὅτι οἱ ἰσχυρισμοὶ τους εἶναι ὀρθοί. Ὡς γνωστὸν πολλὰς γενιῆς μεγαλώσαμε με τὴν θεωρία τοῦ Δαρβίνου, τῆς ἐξέλιξης τῶν εἰδῶν. Κατέχουμε, φυσικά, ὅλα ὅσα διατύπωσε με τὶς καταγραφές του ὁ ἐπιστημονικὰ παρατηρητικὸς αὐτὸς διανοούμενος καὶ πῶς αὐτὸ ἀλλοιώθηκε γιὰ νὰ βάλει ἕνα τέλος στὴν ἀναζήτηση τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν προέλευσή του. Με εὐστοχο καὶ ἀριστοουργηματικὸ τρόπο προωθήθηκε ὥστε νὰ δοθεῖ ἕνα τέλος σέ αὐτὴ τὴν ὀμηρικὴ περιπέτεια τοῦ ἐγκεφάλου μας νὰ ἀπαντήσει στὴν ἄυλη φύση τῆς ψυχῆς μας καὶ τὴν ὑπαρξή της. Δὲν ἦταν ὅμως ἱκανὸ αὐτὸ τὸ τόλμημα-ἀφήγημα ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα παρόμοια ἀνά τοὺς αἰῶνες νὰ ἀνακόψουν τὸ πάθος καὶ τὴν μέριμνα τῆς νόησης καὶ τῆς ψυχῆς γιὰ τὴν ΑΛΗΘΕΙΑ.

Τὶς τελευταῖες δεκαετίες με ραγδαῖο ρυθμὸ καὶ με τρόπους ἀσύλληπτους μεγάλα καὶ σπουδαῖα ἐπιστημονικὰ μυστήρια ἐπιλύονται μέσα ἀπὸ τιτάνιες προσπάθειες ὁμάδων καὶ φυσικῶν προσώπων. Μεμονωμένα ὅμως δὲν μποροῦν νὰ γαληνέψουν τὸν ψυχισμό τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Δὲν χρειάζεται

νά αναλύσουμε πολλά παραδείγματα για νά αντιληφθοῦμε τό αὐτονόητο. Ἄξι-
ζει ὁμως στίς μέρες μας καί ὡς ἐπιστήμονες νά καταθέσουμε μέ εὐρεία προ-
σέγγιση καί μέ καθαρό νοῦ τά τελευταῖα κορυφαία δεδομένα πού ξεκλειδώ-
νουν καί ψηλαφοῦν τήν ἀρχή τῆς Γέννησης τοῦ σύμπαντός μας καί τοῦ χωρο-
χρόνου. Ἡ κοσμοθεωρία τῆς μεγάλης ἔκρηξης, αὐτό πού μέχρι χθές
φοβόντουσαν νά φανταστοῦν καί νά διατυπώσουν οἱ ἐπιστήμονες, ἔρχεται
σήμερα ὡς κοινή συνιστώσα νά πάρει σάρκα καί ὅσῳ μέσα ἀπό ἀλλεπάλλη-
λες συνεπαγωγές φυσικῶν νόμων καί θεωρητικῶν σκέψεων νά ὀριστεῖ ὡς ἀμε-
τάκλητο γεγονός. Ἔτσι, καταλίγουμε μετά ἀπό αἰῶνες προσπαθειῶν, ἀναλυ-
τικῆς σκέψης καί γνώσης στήν στιγμή τῆς Γέννησης. Ἐκείνη τήν στιγμή πού
γιά ἄγνωστο λόγο καί αἰτία κατά τούς εἰδικούς ὄλων των γνωστικῶν ἀντικει-
μένων ἦταν ἡ ἀπαρχή τῆς δημιουργίας τῶν ὄλων. Γιά τούς ἀνθρώπους τῆς
πίστεως αὐτή ἡ στιγμή ἦταν γνωστή ἀπό τά προχριστιανικά χρόνια, χωρίς νά
χρειάζονται καμία ἐπιστημονική ἐπιβεβαίωση. Φυσικά, γιά τήν ἐπιστημονική
κοινότητα τά πράγματα ὀδηγοῦνται σέ ἀδιέξοδο ἢ ἐπιστημονικά παράδοξο
ὅπως ὀνομάζεται τήν στιγμή πρὶν ἀπό τήν μεγάλη ἔκρηξη. Τότε δέν ἰσχύει
κανένας νόμος τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας καί τῶν μαθηματικῶν γιατί δέν μπο-
ροῦν νά ὀρίσουν κανένα μέγεθος, συνθήκη καί αἰτιατό. Πρὶν ἀπό αὐτήν τήν
στιγμή τῆς ἔκρηξης δέν ὑπῆρχε χρόνος οὔτε χῶρος. Μετέωρος καί αἰωρούμε-
νος στέκει καί πάλι ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος μέ αὐτά πού ἔφτασε νά γνωρίζει
ἢ πού τοῦ ἐπετράπησαν νά ἀντιληφθεῖ, ἀλλά ἀκόμη δέν θέλει νά τά πιστέψει!

Γιά ποιό σκοπό μᾶς δόθηκε ἄραγε ἡ δυνατότητα νά φτάσουμε στό σημεῖο
νά γνωρίζουμε τήν Ἀρχή, καί μάλιστα νά τό ἔχουμε ἀποδείξει μέ ἐπιστημονικό
τρόπο; Δέν θά ἀπαντηθεῖ τώρα αὐτό τό πολύπαθο ἐρώτημα, ἀλλά θά ἀφή-
σουμε τίς προηγούμενες σκέψεις πού ἀποτελοῦσαν μιᾶ ἀπλοϊκή προσέγγιση
τῆς ἐνασχόλησης μέ τά νέα μεγάλα ἐπιτεύγματα τῆς διανοήσεως τοῦ 20οῦ-21ου
αἰῶνα. Γιά τό ἀπόγειο αὐτῆς τῆς διανοήσεως μᾶς ἀπαντᾷ ἀπλά, λιτά καί λακω-
νικά ὁ Γρηγόριος Νύσσης: «ἐάν χαρακτηριστικό γνώρισμα τῆς σοφίας εἶναι νά
συλλαμβάνει μέ τήν διάνοια τήν ἀλήθεια τοῦ παρόντος ἐνῶ ἡ προφητεία περι-
κλείει τήν ἀποκάλυψη τῶν μελλόντων, τότε κανείς δέν δύναται νά κατέχει τό
τέλειο χάρισμα τῆς σοφίας». Δυστυχῶς, λοιπόν, ὁ ἄνθρωπος ἔφτασε σήμερα,
νά κατέχει γνωστικά τά μέγιστα, ἀκόμη καί τήν Ἀρχική στιγμή τῆς Γέννησης,
ἀλλά ποτέ δέν θά εἶναι ἀπό μόνος του τόσο ἱκανά σοφός ὥστε νά ἀποδεχθεῖ
τήν Ἀλήθεια.

Θά δρομολογήσουμε ἀκόμη μιᾶ ἀναδρομή ὥστε νά ἐκμαιεύσουμε κάποιες
σκέψεις πού θά μᾶς δώσουν αὐτόματα προσωπικά ἐσωτερικά συμπεράσματα.

Πολλά εκατομμύρια χρόνια πριν από την δημιουργία και ύπαρξη ζωής στον μπλέ πλανήτη όπως περιγράφουν οι ειδικοί, οι συνθήκες –κάτω από τις οποίες σχηματίζονται και παίρνουν μορφή οι πλανήτες– είναι άκραιοι. Ξεκινούν ως συσσώρευση αερίων μαζών που συμπυκνώνονται μέσα σε συνθήκες τεραστίων θερμοκρασιών και πιέσεων ενώ σταδιακά τελειώνουν οι «καύσεις», και καθώς πέφτουν οι θερμοκρασίες, σταδιακά παίρνουν μορφή οι πλανήτες. Κανείς βέβαια δεν προσέτρεξε να αναρωτηθεί –καθόλου τυχαίο– απλά και να ανακοινώσει αυτή την άπορία πολλά χρόνια πριν και μετά τον Δαρβίνο, μέσα σε τόσο άπίθανα αποστειρωμένες συνθήκες πίεσης και θερμοκρασίας πώς είναι δυνατόν μεταγενέστερα να μας προκύψουν σπόροι για φυτά και δέντρα και αυτοσωμικά κύτταρα ώστε να προκύψουν πολυκύτταροι οργανισμοί!

Πραγματικά θά χανόμασταν χρονικά αν στεκόμασταν αντικρουόμενοι στα επιστημονικά πεπραγμένα. Για να έμβραπτιστούμε στην ουσία των ζητημάτων αυτών που αναλύουμε, θά προσπαθήσουμε μέσα από έναν άλλο δρόμο προσέγγισης την ζευγοποίηση της πίστης με την επιστήμη. Άρκει μόνο να βρούμε την κοινή ρίζα που τά ενώνει μέσα στην ανθρώπινη σκέψη. Ός ρηξικέλευθοι σκαπανείς θά τοποθετηθούμε βαθιά στα σπλάχνα της ιστορίας και θά αναζητήσουμε την είσοδο και εγκατάσταση της ύπαρξης του θανάτου.

Ό Κάν σκοτώνει τον Άβελ προσκαλώντας τον θάνατο στην δημιουργία. Έκτοτε ο άνθρωπος κοπιάζει να καταλάβει τα ατέρμονα γιατί και πασχίζει για μιὰ «συνάντηση» που την αναζητά αρχικά μέσα από τί λογική. Αυτή τη διαδρομή για τό ραντεβού με την Άλήθεια φρονοῦμε ότι θά μας την αποδώσει απλόχερα –και μάλιστα με συνεπαγωγές λογικής– ή ασήμαντη ανάλυσή μας.

Έδω ξεκινά και εμπλέκεται ως ιστός αράχνης ή φιλοσοφική σκέψη περί θανάτου. Τόν όρίζει λοιπόν ο ογκόλιθος της τέχνης αυτής Σωκράτης: «φιλοσοφία δεν είναι παρά ή μελέτη του θανάτου».

Ό φόβος αυτός του θανάτου και ή αντιμετώπισή του μέσα από τις καταστάσεις που τον προκαλούν ή τον προπομπεύουν μέχρι την όριστική έλευση και εγκατάστασή του γεννούν την ιατρική επιστήμη. Διακαώς ο άνθρωπος επιθυμεί σφόδρα να απαλλαγεί ή τουλάχιστον να απομακρυνθεί από αυτόν, αναζητώντας καταφύγιο προστασίας από την μακραίωνη αρχαιότητα σε αυτή την επιστήμη που ουσιαστικά συνυπάρχει και συνυφάνεται με τό ανθρώπινο είδος.

Μας λέει όμως στην «Απολογία» του ο Σωκράτης πριν πιει τό κώνειο: «και τώρα είναι ώρα να πηγαίνουμε, εγώ μόν για να πεθάνω, σεις δέ για να ζήσετε. Ποιοί όμως από εμάς πηγαίνουν σε καλύτερο πράγμα κανείς δεν τό γνωρίζει. Τοῦτο είναι φανερό μόν στον Θεό». Ποίος μπορεί επιστημονικά να άμφισβη-

τίσει τόν σπερματικό λόγο καί νά ἀντισταθῆί στίς προφητικές του Ἀλήθειες;

Ὅσες φορές ἡ ἐπιστήμη (χειραγωγούμενα ἢ ὄχι) προσέτρεξε ν' ἀνακαλύψει τήν ἀλήθεια, ἔβαλε ἀκόμη ἓνα λιθαράκι στήν Πίστη τῆς Ἀλήθειας ἢ στήν ἀλήθεια τῆς Πίστεώς μας

Στόν Πλατωνικό «Φαίδωνα» τονίζεται ξεκάθαρα ἡ ἔννοια τῆς ψυχῆς καί αὐτούσια ἀποτυπώνουμε τά λόγια: «ὁ Θάνατος εἶναι μόνιμος σύντροφος τῆς ζωῆς ἀλλά μίτε ὁ Θάνατος καταστρέφει τήν ψυχή ἀλλά ἀντίθετα ἀποκαλύπτει ἀνάγλυφα τό εἶναι τῆς». Συγκλίνοντας λοιπόν μετά ἀπό τίς ἄνωθεν παρατηρήσεις, νομίζω ὅτι ἔχουμε τήν δυνατότητα νά ἀντιληφθοῦμε ὅτι, ἐφόσον θέλουμε νά προσεγγίσουμε τήν ἀπόλυτη Ἀλήθεια, τότε Πίστη καί ἐπιστήμη ἀλληλοσυνδέονται καί ὁμοιοῦν γιά νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς ἐργαλεῖα ἐπίλυσης στήν ἀνέυρεση τῆς καταγωγῆς μας καί τοῦ ἀπώτερου σκοποῦ πού ἐξυπηρετεῖ αὐτή (ἡ καταγωγή). Καθετί ἐπιστημονικό καταλήγει νά εἶναι πεπερασμένο, κάθε φιλοσοφική θεώρηση ἐξελίσσεται σέ μηδαμινότητα ἀφοῦ τό μόνο πού παρέχουν ἀμφοτέρωτα εἶναι τά ἀπομεινάρια τοῦ μετέωρου ψυχικά καί νοητικά ἀνθρώπου πού χρίζει τελικά τό κάτι παραπάνω γιά νά ἀγκαλιάσει τήν πραγματική Ἀλήθεια καί νά γαληνέψει. Εἶναι τό ἀπλό βῆμα τῆς Πίστεως.

Οἱ ἐπιστήμονες καί τά θετικά πνεύματα τῆς διανοήσεως «ἔτρεξαν» μέ τήν ταχύτητα τοῦ φωτός, διατύπωσαν νοητικές θεωρίες ἄπιαστες ὅπως τῆς σχετικότητας, τῆς μεγάλης ἔκρηξης καί ἔναρξης τοῦ σύμπαντος κόσμου, τήν στρέβλωση τοῦ χωροχρόνου στίς τεράστιες βαρυτικές δυνάμεις τῶν ἀχανῶν μαύρων τρυπῶν τοῦ διαστήματος καί ἄλλες ὀγκώδεις θεωρίες πού λαμπρύνουν τήν ἀνθρώπινη νόηση καί ξεπερνοῦν κάθε προσδοκία.

Τελευταία, ὀδηγηθίκαμε καί στήν σύγχρονη σκέψη πού διατύπωσε τήν θεωρία τῶν παράλληλων κόσμων ἢ διαστάσεων ἀπό εὐφυσέστατους ἀστροφυσικούς τοῦ 21ου αἰῶνα, καί ὅμως ἀκόμη ὡς ἀνεμοστρόβιλοι διαγράφουμε κύκλους καί προσπαθοῦμε νά ἀδράξουμε τήν οὐρά μας. Ὁ ἀγώνας τοῦ ἀνθρώπινου γένους ξεκινᾷ ἀπλά ὅταν ὁ θάνατος συνειδητοποιημένα ἐγκαθίσταται ὡς παραστάτης μας στόν βίο μας. Ὁ θάνατος σαφέστατα, ἀπλά, ἀποδίδει λεκτικά τήν φθαρότητά μας, ἡ ὁποία μᾶς δωρίστηκε ἀπό τήν πηγὴ τῆς Ἀλήθειας πού ἀκόμη τήν ἀναζητᾷ ἐπὶ προσωπικοῦ ὁ ἐκάστοτε «Ἀδάμ». Ἀντί ὅμως νά ἀναζητήσουμε τήν ὑπαρκτή λύτρωση ἀπό αὐτόν (τόν θάνατο), ἐμεῖς ἐπιμένουμε νά στασιάζουμε ἀπέναντι στήν ψυχή μας πού γνωρίζει τόν τρόπο καί τήν συνείδησή μας πού κατανοεῖ τίς ἀπαντήσεις τῶν ἐρωτημάτων πού τίθενται καί ἐξακολουθοῦμε νά στρουθοκαμπλίζουμε μέ ἄλλες ἐγκόσμιες μέριμνες.

Ἡ διανοήση μᾶς χαρίστηκε γιά νά μπορούμε νά καλύψουμε ὅλα τά κενά,

καί μάλιστα μᾶς βοηθᾷ μέσα ἀπό τὴν ἐπιστήμη ποὺ παράγεται ἀπὸ αὐτή νά δοῦμε μέ εὐκρίνεια ποῦ καταλήγουν ὅλα. Ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἀρωγός στὴν ἀνακάλυψη τῆς θείας Ἀλήθειας, ἀρκεῖ νά ἔχουμε τὰ μάτια τῆς ψυχῆς ὀρθάνοιχτα.